

Gezeefd uit de TEX-NL discussielijst

abstract

This is part seven in a series of articles started in 1993 by Philippe Vanoverbeke. Philippe selected a number of messages from the TEX-NL mailing list which deserved to be remembered and looked up by readers of MAPS. Solutions, hints and tips. MAPS of fall 1999 had part 5. This installment more or less covers TEX-NL august 1999 through july 2000. During a hectic year I had missed most messages and working through the backlog for this article provided me with a useful and time consuming opportunity to see what I would have missed otherwise. Questions and answers are marked in twins but sometimes a reply poses a new question, invoking one more answer, making for an instructive thread. As before, honorary NTG member Piet van Oostrum, and also Hans Hagen are always helpful members of the list. To them and all the others feeding the list with their stimulating questions and helpful answers thanks!

Edwin Drost

Tabellen verdelen

Ik wil een tabel met drie kolommen precies even breed hebben als de tekstbreedte. Wie weet hoe ik een deling kan uitvoeren, zodat ik iets krijg als.

```
\begin{tabular}{| p{\textwidth / 2} | p{\textwidth / 4}
               | p{\textwidth / 4} |}
...
\end{tabular}
```

A.W.J. van der Meer

Tabellen verdelen Dat gaat niet zonder meer goed: je moet ook nog rekening houden met het feit dat er ruimte tussen de kolommen zit. Ik heb het wel eens zo gedaan:

```
\newlength{\ceen} \setlength{\ceen}{0.5\textwidth}
\addtolength{\ceen}{-2\tabcolsep}
\newlength{\ctwee} \setlength{\ctwee}{0.25\textwidth}
\addtolength{\ctwee}{-2\tabcolsep}
\newlength{\cdrie} \setlength{\cdrie}{0.25\textwidth}
\addtolength{\cdrie}{-2\tabcolsep}
```

... en dan kun je \ceen enz. gebruiken als kolombreedtes.

Wybo Dekker

Wat denk je hiervan:

```
\documentclass[12pt]{article}
\usepackage{tabularx}
\parindent0pt
\textwidth100mm
\begin{document}
Hier is een tekst om de paginabreedte te laten zien, een flink lange regel
Hier is een tekst om de paginabreedte te laten zien, een flink lange regel
Hier is een tekst om de paginabreedte te laten zien, een flink lange regel
\\
\begin{tabularx}{\textwidth}{|>\hspace=.5\hspace}X
                       |>\hspace=.25\hspace}X
```

```

|>{\hsize=.25\hsize}X|}
kolom 1&kolom 2&kolom 3\\
kolom 1&kolom 2&kolom 3\\
kolom 1&kolom 2&kolom 3\\
\end{tabularx}
\end{document}

```

Hans Hagen In Context:

```

\begin{tabular}
\starttabulatie[|p|p|p]
\NC whatever text \NC whatever text \NC whatever text \NC\NR
\stoptabulatie
\end{tabular}

```

also breaks across pages.

Piet van Oostrum Wybo Dekker schrijft:

```

\begin{tabularx}{\textwidth}{|>{\hsize=.5\hsize}X
|>{\hsize=.25\hsize}X
|>{\hsize=.25\hsize}X|}

```

Volgens de documentatie zouden de coëfficiënten van `\hsize` moeten totaliseren tot het aantal X'en. Dan zou het dus moeten zijn: 1.5 resp .75.

Dat het toch werkt komt waarschijnlijk doordat er alleen X kolommen zijn en geen andere.

Sven Bovin **ConTeXt handleiding**

Een vraagje voor de PDF-wizards:

Gisteren heb ik van de NTG-server de ConTeXt-handleidingen (de on screen en de papierversie) gedownload en (de papierversie) afgeprint. En daar zit ik met een probleem: pagina 276 (280 absoluut) wil op de PostScript-printer niet afdrukken, tenzij ik haar als afbeelding verstuur. Dat laatste resulteert in bedroevende kwaliteit en een geroteerde pagina. De inktjetprinter heeft er geen problemen mee, maar roteert ook de pagina. Afdrukken naar een PostScriptbestand geeft ook problemen: Ghostscript geeft een foutmelding en stopt er mee. Heeft iemand hier een oplossing voor?

Taco Hoekwater Bij mij print ie prima (hp4000), maar dat is dan ook een level2 postscript printer. Probeer het eens met de 'ps level 1' print setting. Gs5.5 is ook perfect gelukkig met dit bestand.

Sven Bovin Wij hebben hier een HP 5M, en ik dacht dat dat toch een level 2-printer is. Maar als level 1-PostScript printen helpt inderdaad. De pagina komt er nu mooi uit. Bedankt voor de tip.

Hans Hagen Aha. Bij printen wordt door de viewers een soort pdf naar de printer gestuurd voorafgegaan door een pdf interpreter (geschreven in ps). Context neemt plaatjes zodanig dat ze slechts eenmaal worden opgenomen, ook als meerdere malen gebruikt, (object reuse). In ps2 kan dat redelijk (xforms), maar kost een bulk geheugen en is niet helemaal betrouwbaar (ps level twee misfeature); bij printen in level 1 worden geen PS form objecten gebruikt, en dat is wel zo veilig.

Rob Rutten **Verbatim**

Ik wil graag in een eigen stylefiletje verbatim zetten tussen |. Dus: |dit is verbatim| en dit niet.

Ruud de Rooij `\RequirePackage{shortvrb}`
`\MakeShortVerb{\}`

Piet van Oostrum fancyvrb heeft hiervoor een commando:
`\DefineShortVerb{\}`

Komt ook in docstrip voor.

Taco Hoekwater Of in context met supp-ver:
`\input supp-ver`
`\catcode\|= \active \def|{\type|}`

*Erik Frambach***emlines**

Ik heb een stel oude L^AT_EX-bestanden waarin met emlines (van emTeX, ook door dvips ondersteund) grafieken zijn gemaakt. Op moderne printers komen die lijnen echter te dun uit. emline is als volgt gedefinieerd:

```
\def\emline#1#2#3#4#5#6{%
  \put(#1,#2){\special{em:moveto}}%
  \put(#4,#5){\special{em:lineto}}}
```

Hoe kan ik die lijnen dikker maken, liefst vanuit de T_EX-file?

Piet van Oostrum

Probeer eens `\special{em:linewidth 2pt}` of een andere waarde.

*Wybo Dekker***lijstjes in tabel**

Ik wil in een tabel een aantal lijstjes kwijt, een soort itemize maar met normale regelafstand en zonder inspringen. Ik wil dus:

```
-----
123  * tekst
      * andere lange-
      re tekst
-----
124  * tekst
      * andere lange-
      re tekst
-----
```

Ik probeerde (Kopka p. 206) het onderstaande, maar krijg boven iedere lijst een flinke lege ruimte, zodat “123” en “* tekst” niet meer op 1 regel staan. Ik heb met alle lijstlengtes geëxperimenteerd maar krijg het niet voor elkaar. Wie helpt?

```
\documentclass{book}
\usepackage{array}
\parindent0pt
\newcolumnntype{R}[1]{>{\raggedright}p{#1mm}}
\newenvironment{lijst}[1]{%
  \begin{list}{}%
    \settowidth{\labelwidth}{#1}
    \setlength{\leftmargin}{\labelwidth}
    \addtolength{\leftmargin}{\labelsep}
    \setlength{\itemsep}{0ex}
    \setlength{\parsep}{0ex}
    \renewcommand{\makelabel}[1]{##1\hfill}}
```

```

    }
  }
{\end{list}}
\begin{document}
\noindent
eerste regel\
tweede regel

\begin{tabular}{@{}rR{25}}\hline
123
&
\begin{lijst}{x}
\item[p] tekst
\item[q] tekst
\end{lijst}\tabularnewline\hline
123
&
\begin{lijst}{x}
\item[p] tekst
\item[q] tekst
\end{lijst}\tabularnewline\hline
\end{tabular}
\end{document}

```

Taco Hoekwater Gewoon zelf doen:

```

\newdimen\leftside
\newenvironment{lijst}[1]{%
  \settowidth{\leftside}{#1}%
  \addtolength{\leftside}{\labelsep}%
  \let\item\myitem}\endgraf\kern -10pt}
\def\myitem[#1]{%
  \endgraf
  \parindent \leftside
  \hangindent \leftside
  \indent \llap{\hbox to \leftside{#1\hss}}%
  \ignorespaces }

```

Sven Bovin **Courier als monospaced font**

Ik heb hier een document waarin ik Courier wil gebruiken als monospaced font, met Computer Modern als basisfont (gewoon om te kijken of Courier beter combineert met cmr dan cmrtt, die ik persoonlijk te vet vind voor cmr). Hoe leg ik dat aan boord? Het package 'courier' doet het niet. Ik gebruik namelijk definities als

```
\newcommand{\Bestand}[1]{\texttt{\itshape{#1}}}
```

om bestandsnamen op te maken, en dan krijg ik met dat package

- geen monospaced naam
- een omgekeerd uitroepteken *voor* en een omgekeerd vraagteken *na* de bestandsnaam

wanneer ik `\Bestand{foo}` gebruik.

Wybo Dekker **raar afbreekprobleem**

In het onderstaande voorbeeld staan twee identieke regels met achter de eerste een lange superscript. Die superscript past niet meer op de regel, maar er wordt niet afgebroken, blijkbaar wordt `admissions.3,4,6-48` niet als afbreekbaar herkend. In de tweede zin, waar `admissions` ook te lang voor de regel is, wordt netjes tussen de twee s-en afgebroken. Dat zou in de eerste regel dus ook mooi hebben gekund.

Ik heb van alles geprobeerd ertussen te zetten: `{}` of `\mbox{}` of `\rule{0pt}{0pt}`. Niets helpt, behalve `\hspace{0pt}`. Alleen: dan is de superscript afbreekbaar geworden zodat die in de derde zin op z'n eentje op een nieuwe regel terecht komt.

Nu hoop ik maar dat iemand een beter idee heeft...

```
\documentclass[12pt]{book}
\usepackage{a4,times}
\newcommand{\SUP}[1]{%\hspace{0pt}%
                    \textsuperscript{#1}}

\begin{document}
\chapter{Inleiding}
The increase in the incidence of heart failure has led to
an increase in hospital admissions.\SUP{3,4,6--48}
The increase in the incidence of heart failure has led to
an increase in hospital admissions.\\
The increase in the incidence of heart failure has led to
an increase in increase hospital.\SUP{123}
\end{document}
```

Taco Hoekwater `\newcommand{\SUP}[1]{\penalty 10000
 #1}`

Lex Molenaar **URL**

Na een paar uur zoeken heb ik nog steeds geen LaTeX Package gevonden waarmee ik web-sites a la `http://www.homepage.nl` in mijn lopende tekst kan opnemen of als Bib cite.

Hyperref is er voor interactieve documenten, en html pagina's maken is ook niet mijn doel. Kortom, als ik een softwarepakket, instelling of bedrijf noem in mijn dissertatie, wil ik graag refereren aan een www adres.

Sven Bovin Als ik mij niet vergis kan het package `url` dat (maar zeker ben ik niet: ik heb het package nog nooit gebruikt).

Geert Stremersch **Blokmatrices**

Ik werk met blokmatrices waarin ik graag horizontale en verticale lijnen zou hebben die echter niet de over de volle breedte of hoogte worden doorgetrokken, bv.

```
( x | x | x )
(-----| )
( x | x | x )
(-----)
( x x | x )
```

Bestaat daar een geschikte package voor LaTeX? Ik heb `multirow` en `multicolumn` bekeken in de Companion, maar kom niet tot een oplossing.

Ik zou ook graag hebben dat (bv binnen een equation environment) die matrix voorafgegaan kan worden door een andere formule, bv. $f(x) = [matrix].g(x)$ Hoe doe ik dit?

Johan Wevers Het volgende doet wat jij wilt:

```
\def\longmid{\rule[-4pt]{0.4pt}{14pt}}
\[
\left(\begin{array}{cp{1pt}cp{1pt}c}
X & \longmid & X & \longmid & X \\
\cline{1-3}
X & \longmid & X & \longmid & X \\
\hline
X & & X & \longmid & X
\end{array}\right)
\]
```

P.Ebbes@research-int.com

Inspringen in enumerate

Ik heb een vraagje over het inspringen van de enumerate omgeving. Ik probeer al een tijdje uit te vogelen hoe of de inspring verkleind kan worden. Dit zal wel iets zijn met renewenvironment ofzo, maar ik kan niet vinden hoe precies. Kunnen jullie mij hierbij helpen? Verder, in welk bestandje staan de officiële definities die L^AT_EX gebruikt, dus in welke file wordt bijvoorbeeld de ‘enumerate-omgeving’ gedefinieerd?

Wybo Dekker Hier is een voorbeeld:

```
\documentclass{article}
\parindent0pt
\begin{document}
We zetten de leftmargin voor 1 niveau diep geneste itemizes
(dus \verb|\leftmargin|) op de breedte van de markers die
we willen gaan gebruiken (hier --) en tellen er \verb|\labelsep|
bij op zodat de itemmarkers tegen de linker kantlijn komen:
\settowidth{\leftmargin}{--}
\addtolength{\leftmargin}{\labelsep}
\begin{itemize}\itemsep-lex
\item[--] een item
\item[--] een item
\item[--] een item
\item[--] een item
\end{itemize}
Bovendien hebben we met een negatieve \verb|\itemsep| de
items dichter op elkaar gezet.
\end{document}
```

Sven Bovin

Font voor tabel kleiner

Hoe kan ik een L^AT_EX de tabellen in een kleiner font zetten dan de broodtekst? Het gaat om een document in de standaard article class. Ik heb geprobeerd met

```
...
{\small{
\begin{table}
...
}
```

```

\end{table}
}}
...

```

maar dat werkt blijkbaar niet.

Piet van Oostrum

```

\begin{table}
\small ....
\end{table}

```

Maarten Wisse **Kopteksten met boektitel en hoofdstuk**

Een L^AT_EX-vraag. Ik ben `book.cls` aan het aanpassen om een soort klassieke Cambridge-look te krijgen. Daar hoort bij dat ik de kopteksten aanpas, zodat aan de linkerkant de titel van het boek, en aan de rechterkant de hoofdstuktitel te zien is.

Het tweede heb ik gedaan door `\leftmark` te zetten waar `\rightmark` stond. Het eerste probeerde ik te doen door `\title` te zetten waar `\leftmark` stond. Dat werkt niet. Waarom niet en wat moet ik wel doen?

Piet van Oostrum Ten eerste is `\title` niet een ‘variabele’ die de titel zet, maar een commando om de titel te definiëren. Die wordt dan in een andere ‘variabele’ `\@title` gezet, maar die wordt om geheugen te besparen weer leeggemaakt bij de `\maketitle`. Als je dus toch een eigen class file maakt sloop die leegmaking er dan uit (`\global\let\@title\@empty`), of bewaar de zaak nog extra in een eigen commando.

Edwin Drost **Opvullen tabel**

Ik wil een tabel met 2 kolommen maken:

```

\begin{tabular}{|l|p{4.5cm}|}
  bla1 & bla2 \\
...
\end{tabular}

```

Nu wil ik eigenlijk dat de breedte van de tweede kolom automatisch wordt bepaald, zodat de volledige breedte gelijk is aan `\textwidth`. Wie weet of dit mogelijk is en zo ja hoe?

Piet van Oostrum

```

\usepackage{tabularx}
...
\begin{tabularx}{|l|X|}
  bla1 & bla2 \\
...
\end{tabularx}

```

Rob Rutten **Glossary style voor article class**

Bestaat er een package dat het volgende voor mij doet:

```

\begin{glossary}
  \item{Aap} Wezen dat verdacht veel gelijkenissen vertoont met...
  \item{Mens} Wezen dat verdacht veel gelijkenissen vertoont met...
\end{glossary}

```

Waarbij de output als volgt gezet wordt:

```

{\bf Aap:}\quad Wezen dat verdacht veel
gelijkenissen vertoont met...
{\bf Mens:}\quad Wezen dat verdacht veel
gelijkenissen vertoont met...

```

- Werenfried Spit* De standaard L^AT_EX-omgeving `description` doet dat. In de L^AT_EX companion staan wat voorbeelden om dat fine te tunen.
- Piet van Oostrum* Of de outout op **die** manier gezet wordt weet ik niet, maar is een `gloss` package.
`ftp://ftp.ntg.nl/pub/tex-archive/macros/latex/contrib/supported/gloss`
- Rob Rutten* Werenfried Spit schreef ‘De standaard L^AT_EX-omgeving `description` doet dat, maar dan zijn de stukjes verschillend uitgelijnd.
 De companion heb ik niet bij de hand. Piet van Oostrum noemde het `gloss` package. Tja, dat package is in het spaans (of portugees?) en dat snap ik niet. Ik heb trouwens zelf even het volgende gedefinieerd:
- ```
\begin{verbtim}
\def\g#1{\goodbreak\vskip0pt plus .5pt\par
\hangindent .5cm\noindent{\bf #1: }\ignorespaces}
```
- en met:
- ```
\g{Aap} Een wezen etc.
\g{Mens} Een wezen ...
```
- Gaat het prima.
-
- Eric Van Steenberg* **Math symbolen**
 Voor de wiskundige knobbels onder u heb ik een klein vraagje. Ik ben bezig een boek te zetten in L^AT_EX maar kan enkele symbolen niet vinden. Het gaat om volgende symbolen:
- ▣ het spiegelbeeld van `\models` (zoals `\dashv` het spiegelbeeld is van `\vdash`)
 - ▣ de negatie van `\models` (zoals `\nvDash` de negatie is van `\vDash`; ik gebruik nu deze twee omdat die sterk op `models` lijken).
 - ▣ de negatie van `\approx`
 - ▣ drie keer het `\sim` teken boven elkaar
 - ▣ een rechthoekige driehoek met de rechte hoek rechtsonder
- Bestaat er een package waar deze symbolen in staan? Zo ja, graag vermelding waar ik dit kan vinden.
- Geert Stremersch* Negatie kun je denk ik altijd krijgen door `\not` voor het symbool te plaatsen bv. `\not\approx` en `\not\models`
- Piet van Oostrum* Geen package (en vooral: geen font) dat ik weet. Misschien kun je zelf knutselen:
- ▣ het spiegelbeeld van `\models` met een `=` en een `|`
 - ▣ drie keer het `\sim` teken boven elkaar gewoon door ze in een boxje te zetten (Knuth maakt sommige symbolen zelf ook zo).
 - ▣ Een rechthoekige driehoek door een schuin lijnje uit het `line10` font te nemen en met `rules` aan te vullen.
- Of natuurlijk zelf metafont te gebruiken.
- Taco Hoekwater* De fonts waar ik mee bezig ben hebben of krijgen al deze tekens (zeker nu er iemand om gevraagd heeft), maar daar schiet je nu niet zo heel veel mee op, ben ik bang. Bovendien zijn die ontworpen voor gebruik bij Times. Aan de andere kant, kijk eens naar
<http://www.cybercomm.nl/~bitttext/fonts.html>

*Eric Van Steenberg***Lijnen naast paragraaf**

In een boek moeten een paar paragrafen in het oog springen. De auteur wenst dit te doen door die paragrafen in te laten springen in combinatie met een verticale lijn links naast en over de volledige hoogte van die paragrafen. In een quotation environment bijvoorbeeld kan ik die tekst laten inspringen maar hoe kan ik daar die lijn nu naast krijgen? Bestaat er een speciaal environment waarin dit kan?

Piet van Oostrum

Als de par afgebroken moet worden aan het eind van de pagina, terwijl de lijn dan moet doorlopen op de volgende pagina, dan wordt het moeilijk. Het package changebar zou hiervoor moeten kunnen zorgen, maar in de praktijk zitten daar nogal haken en ogen aan.

Als het een korte par betreft die altijd op dezelfde pagina blijven dan is het simpel te doen door ze in een tabular te zetten (of nog beter tabularx) met de streep verzord door de tabular:

```
\begin{tabularx}{|X}
```

Taco Hoekwater

Het is nogal tricky ja. Hier is een stukje code dat ik zelf met succes heb gebruikt (geen idee of het beter of slechter dan changebar is, waarschijnlijk eerder slechter...)

```
\begin{barred}
.....
\end{barred}

\newdimen\maxheight
\def\barred{\par\beginngroup
  \global\maxheight =\pagegoal
  \ifdim \maxheight > 100in \maxheight = \vsize \fi
  \global\advance\maxheight -\pagetotal
  \ifdim \maxheight < 36pt \newpage \global\maxheight\vsize \fi
  \global\advance\maxheight-12pt
  \addvspace{12pt}%
  \global\setbox2=\vbox \bgroup
  \advance\hsize -12pt }

\def\barredbox#1{\vskip 0pt \hbox to \hsize{%
  \vrule height \ht#1 depth \dp#1 width .5mm \hss \box#1}}

\def\endbarred{\par\egroup
  \endgroup\par
  \dimen2=\ht2
  \ifdim \dimen2 < \maxheight \barredbox2
  \else \splittopskip=.5em
    \setbox4=\vsplit2 to \maxheight
    \barredbox4
    \newpage
    \loop \ifdim \ht2 > \vsize
      \setbox4=\vsplit2 to \vsize
      \barredbox4
      \newpage
    \repeat
  \barredbox2
  \fi
  \addvspace{12pt}%
}
```

C.C.M. Moes Ik heb het als volgt gedaan:

```
\long\def\MetLijn#1{{\parindent0pt\par%
\hbox{\hskip-1em\vrule\hskip1em\ vbox{#1}}}}
```

Als je de vormgeving iets anders wilt, is dat gemakkelijk aan te passen.

Jozef Pijnenburg **begin end verbatim**
Ik wil graag een afkorting definiëren voor het begin en end van een environment. Bijvoorbeeld:

```
\newcommand{\be}{\begin{\verbatim}}
\newcommand{\ee}{\end{\verbatim}}
```

Zodat ik in het L^AT_EX document i.p.v. `\begin{verbatim}... \end{verbatim}` voortaan `\be` respectievelijk `\ee` kan gebruiken. Deze ‘methode’ levert echter wel een foutmelding (en geen resultaat) op.

Piet van Oostrum Ja, de verbatim omgeving kun je niet in een ander commando gebruiken. De definitie van `\be` is op zich geen probleem. `\ee` wel en dat is ook logisch, want als je in een verbatim `\ee` zet dan wordt er gewoon `\ee` afgedrukt. Dat is de betekenis van verbatim. Het enige dat de verbatim eindigt is de letterlijke tekst `\end{\verbatim}`.

Het zou natuurlijk kunnen als je een verbatim commando had die de afsluitende tekst als parameter meekrijgt, en dat is ook niet zo vreselijk moeilijk (al zijn er wel haken en ogen i.v.m. de catcodes), maar voorzover ik weet is die er niet, en zal je het dus zelf moeten definiëren.

De packages `verbatim` en `fancyvrb` doen allerlei interessante dingen met verbatim maar niet deze. Maar ze zouden als inspiratiebron kunnen dienen.

Taco Hoekwater mbv ConTeXt en/of de `supp-ver.tex` macros voor L^AT_EX kan dit wel:

```
\def\be {\bigskip \processdisplayverbatim{\ee}}
\def\ee {\bigskip}
```

Lex Sijtsma **Watermerk**
Kan iemand mij vertellen of het mogelijk is om watermerken toe te voegen aan pagina's in L^AT_EX? Zodat ik bijv. de tekst ‘Concept’ achter de lopende tekst kan zetten. Kan ik dit doen met een plaatje? Anders?

Sven Bovin Package `draftcopy` (mogelijk moet daar wat in gehackt worden om de juiste tekst te krijgen).

Ben Geels **uitbreiding exercise.sty**
Ik gebruik voor opgaven `exercise.sty`. Daarmee worden antwoorden verzameld en elders, met het commando `\listanswers` gezet. Nu zou ik deze style willen uitbreiden zodat niet alleen antwoorden verzameld worden maar ook, apart uitwerkingen, zoiets:

```
\begin{exercise}
bereken 2(3+4)
\uitwerking
eerst 3+4=7 en daarna 2x7=14
\answer
14
\end{exercise}
```

En dan:

```
\section{Antwoorden}\listanswers
\section{Uitwerkingen}\listuitwerkingen
```

`exercise.sty` schrijft echter alles tussen `\answer` en `\end{exercise}` verbatim weg in een `.ans` bestand. Daar gaat het dan verder mis met de uitwerkingen, tenminste zoals ik dat geprobeerd heb. Wie ziet hierin een uitdaging?

Hans Hagen Vijf jaar geleden zag ik dat als een uitdaging, vandaar:

```
\definieerblok[vraag]
\definieerblok[antwoord]

\verbergblok[antwoord]

\hoofdstuk{vragen}

\beginvanvraag
  de vraag
\eindvanvraag
\beginvanantwoord
  het antwoord
\eindvanantwoord

enz enz

\hoofdstuk{antwoorden}

\gebruikblokken[vraag,antwoord]
```

Men kan zoveel soorten blokken definiëren als wenselijk, blokken indelen in subgroepen, nummers handhaven danwel opnieuw nummeren, enzovoorts. Binnen zo'n blok kan men enumeraties gebruiken, om vragen en antwoorden te nummeren, die kan men weer aan elkaar koppelen, in geval van interactieve documenten enzovoorts. Ik heb net wat gerommeld met een stijltje voor interactieve examens, maar dat terzijde.

Het slechte nieuws is dat het niet in \LaTeX werkt, maar standaard context functionaliteit is.

M.Rupper **Geen figuur-referenties in tekst**

Als ik het onderstaande stukje \LaTeX compileer (2x), staan er geen getallen bij de referenties naar 'rechter fig' en naar 'linker fig'. Hoe los ik het op? (Als ik naar de pagina waarop het staat refereer doet'ie het wel goed...). De tex-code:

```
Hier staat allemaal tekst... Hier staat allemaal tekst... hier en hier
\begin{figure}[tbh]
\setlength{\unitlength}{1cm}
\begin{minipage}[t]{3cm}

  \begin{picture}(3.0,2.5)

    de eerste tekst...

  \end{picture}\par
  \label{linker fig}
  \caption{Links}
\end{minipage}
\hfill
\begin{minipage}[t]{4cm}

  \begin{picture}(4,3)
```

```

        de tweede tekst ..
    \end{picture}\par
    \label{rechter fig}
    \caption{Rechts}
\end{minipage}
\end{figure}

Links staat figuur
\ref{linker fig}
en rechts figuur
\ref{rechter fig}

```

Bert Frederiks Je moet die referentie, dacht ik, in ieder geval achter de `\caption` zetten, omdat je anders het paginanummer als referentie krijgt in plaats van het nummer van het plaatje (als ik me niet vergis, want ik doe nooit anders). Maar jij krijgt nog iets anders te zien, blijkt. Zou dat niet door de spatie komen? Ik doe het altijd zo, en dan werkt het bij mij:

```

        \caption{Rechts} \label{fig:rechter}
\end{minipage}
\end{figure}
    Links staat figuur
    \ref{fig:linker} en
    rechts figuur \ref{fig:rechter}

```

Wybo Dekker **Oplossing:**

```

\documentclass{article}
\begin{document}
\begin{figure}[tbh]
\setlength{\unitlength}{1cm}
\begin{minipage}[t]{3cm}

    \begin{picture}(3.0,2.5)

        de eerste tekst...

    \end{picture}\par
    \caption{\label{linker fig} Links}
\end{minipage}
\hfill
\begin{minipage}[t]{4cm}

    \begin{picture}(4,3)

        de tweede tekst ..

    \end{picture}\par
    \caption{\label{rechter fig} Rechts}

\end{minipage}
\end{figure}

Links staat figuur \ref{linker fig} en rechts figuur \ref{rechter fig}

```

PS. Het is handig (en leidt tot een sneller antwoord) als je bij een probleemvoorbeeld meteen de `\documentclass{}` en `\begin{document}` en dergelijke meegeeft.

Wie een antwoord geeft en dat even wil testen kan dan gemakkelijker een testfiletje aanmaken om te testen.

Sven Bovin **L^AT_EX en centreren over kolommen in tabel**

Ik heb een tabel waarin bindingsenergieën van twee klassen van chemische bindingen worden vergeleken en zou graag een van de headers over decimaal gecentreerde kolommen laten centreren. Hiertoe gebruik ik de volgende structuur:

```
\documentclass{boek}
\usepackage{booktabs} % om mooiere tabellen te krijgen
\begin{document}

\noindent
\begin{table}
\begin{center}
\begin{tabular}{lr@{${\cdot}$}llr@{${\cdot}$}l}
\toprule % een bovenste lijntje, tgv. booktabs
& \multicolumn{2}{c}{Bindingsenergie} & & \multicolumn{2}{c}{Bindingsenergie} \
\midrule % tussenlijntje, weer booktabs\
C--H & xxx&yy & Si--H & xxx&yy \\
C--O & xxx&yy & Si--O & xxx&yy \\
C--C & xxx&yy & Si--Si & xxx&yy \\
\bottomrule % afsluitend lijntje, ook booktabs
\end{tabular}
\end{center}
\end{table}
\end{document}
```

Maar als ik dat door L^AT_EX haal, worden de headings van de kolommen schijnbaar niet over de decimale kolommen gecentreerd: zij steken t.o.v. de getallen uit naar rechts. Iemand met ideeën hoe ik dit kan oplossen?

Werenfried Spit De multicolumn is wel degelijk gecentreerd. Vervang ‘Bindingsenergie’ maar eens door E_b en je ziet dat dat wel klopt. Waar het misgaat is wanneer de decimaal uitgelijnde kolommen veel smaller zijn dan die gecentreerde kolom; de meest rechtse kolom wordt dan opgerekt. De volgende truc is een beetje rommelig, maar lijnt de decimale punt uit op het midden van ‘Bindingsenergie’:

```
\newlength\rcolw
\settowidth{\rcolw}{Bindingsenergie}
\begin{tabular}{lr@{${\cdot}$}llr@{${\cdot}$}l}
\toprule % een bovenste lijntje, tgv. booktabs
& \multicolumn{2}{c}{ $E_b$ } & & \multicolumn{2}{c}{Bindingsenergie} \\
\midrule %
C--H & xxx&yy & Si--H & \hbox to 0.5\rcolw{\hfill xxx}&yy \\
C--O & xxx&yy & Si--O & xxx&yy \\
C--C & xxx&yy & Si--Si & xxx&yy \\
\bottomrule %=20
\end{tabular}
```

*Andrea de Leeuw
van Weenen*

device independent

Het was mij al bekend dat hetzelfde dvi-file in dezelfde resolutie afgedrukt op verschillende HP-laserjets een verschillend resultaat opleverde. Op de ene printer is het resultaat veel vetter dan op de andere.

Nu moest ik echter constateren dat op de HP LaserJet 6MP op de werkplek niet alleen de individuele letters aanzienlijk vetter ogen dan wat de trouwe oude LaserJet II thuis produceert, maar dat ook de breedte van de tekst wel een mm afwijkt. De letters zijn dus echt verschoven. En dat verontrust mij.

De afdruk op de LaserJet II is met dvihplj op 300dpi gemaakt. Op de 6MP heb ik het met dvihplj op 300dpi, 600dpi en met dvips gedaan. Alle 6MP versies waren qua breedte identiek en duidelijk zichtbaar breder dan de LaserJet II versie.

Kan iemand me dit uitleggen?

Piet van Oostrum

De fonts (pk files) moeten voor het juiste printertype gegenereerd zijn. Dus met een metafont mode definitie voor die printer. Sommige printers drukken een pixel veel dikker af dan een andere, en metafont compenseert dan daarvoor. Ook zijn er black-on-white en white-on-black printers en dat maakt nog veel meer verschil uit. (De eerste begint met een leeg “vel” en zet er dan zwarte pixels op, de tweede begint met een zwart “vel” en wist de witte pixels uit. Omdat de pixels i.h.a. cirkeltjes zijn i.p.v. vierkantjes maakt dat nogal wat uit.

Laserprinters (en inktjetprinters) zijn nogal onnauwkeurige apparaten. Probeer eens een lijn van 10cm af te drukken en meet met een liniaal na. Misschien is je oude printer verkeerd, misschien je nieuwe. Waarschijnlijk heeft het niets te maken met de dvi driver, maar gewoon met de hardware van de printer.

Edwin Drost

Wie kan mij in dit kader vertellen hoe ik met dvips (meegeleverd bij teTeX onder linux) gebruik kan maken van outline fonts i.p.v. bitmap fonts.

Piet van Oostrum

dvips -Pcmeps ...

Als er tenminste een file `config.cmeps` zit in `texmf/dvips/config`. Er zit in onze tetex installatie een `config.www` met iets dergelijks (-Pwww zou je dan moeten gebruiken). Ik heb zelf een `config.cmeps` met:

```
* Additional .map files
*
p +cmfonts.map
p +amsfonts.map
p +lafonts.map
p +cyrfonts.map
p +eufonts.map
p +dcfonts.map
p +dvips-xy.map
p +hoekwater.map
p +xypic.map
*
m 1441536
*
* Default resolution & mode.
*
D 600
M docutech
*
* And send output by default to stdout.
```

*
f
*

Martijn Ruppert

Geheel schreefloze stijl

Is er een stijl die in één keer het gehele document in een schreefloze letter ‘zet’, dus inclusief de sectie-namen, voetnoten, TOC etc... (Oftewel, is er een schreefloos equivalent van Times.sty?).

Piet van Oostrum

```
\renewcommand{\familydefault}{cmss}
```

Of als je Helvetica zou willen:

```
\renewcommand{\familydefault}{phv}
```

Hans Hagen

```
\setupbodyfont[sansserif]
```

;=)

Rein Smedinga

Blokmatrix

Hoe kan in L^AT_EX een block-matrix worden gemaakt, waarbij de blokken gescheiden worden door horizontale en verticale gestippelde lijnen (bestaande uit meer dan 3 punten!).

Zijn hier packages voor beschikbaar en zo ja, welke?? Een en ander blijkt in ams(la)tex volgens mijn collega niet te kunnen.

Piet van Oostrum

Kijk eens naar het hline package.

David Carlisle heeft een experimenteel package blkarray waar dit soort voorzieningen geïntegreerd is. Te vinden op CTAN in: tex-archive/macros/latex/contrib/supported/carlisle.

Niels Moes

Encoding EC-fonts

Ik wil overstappen van de cm fonts naar de ec fonts. Maar de ec fonts zijn 8-bits fonts (256), terwijl de cm er slechts 128 kent. Dan ontstaan problemen met bijvoorbeeld de accenten. Nu kan ik natuurlijk een macro maken die alles omzet, maar ik vermoed dat dit handiger kan. Wie weet welke macro beschikbaar is?

Hans Renkema

```
\usepackage[T1]{fontenc}
```

Sven Bovin

Labels op A4

Ik kom hierbij terug op een vraag die ik een tijdje geleden al stelde: ik wil labels afdrucken op A4 met behulp van labels.sty. Echter: labels.sty maakt de pagina ‘te groot’, t.t.z.: zet de marges links en rechts op 0. Hoe ik dat moet verhelpen, heb ik intussen gevonden (gewoon wat prutsen met de breedte van de pagina, al kan mijn aanpassing waarschijnlijk wel verbeterd worden, cf. infra)

Nu rest echter nog volgend probleem: labels maakt de pagina te kort, zodat de etiketten te klein worden. Ik heb al geprobeerd van aan de topmargin te knoeien, maar dat helpt niet. En bovendien: zowel de marge bovenaan als die onderaan moeten van 1in naar ongeveer 5mm. Hoe kan ik dat voor mekaar krijgen ?

bijlage 1: aangepast deel van labels.sty

```
\textwidth=200mm % origineel: \paperwidth
\textheight=\paperheight
\topmargin=-1in
\headheight=0em
```

```

\headsep=0em
\topskip=0em
\footskip=0em
\oddsidemargin=-20.4mm % origineel: -1in
\evensidemargin=-20.4mm % origineel: -1in
\pagestyle{empty}
\stoptypen}

\blanko\noindent
{\it -- bijlage 2: een voorbeelddocument, 24 labels met Sven --}

\starttypen
% LaTeX2e source file
%
\documentclass[a4paper,12pt]{letter}
\usepackage{mylabels}
\normalsize\sf
\LabelGridtrue
\LabelInfottrue
\TopBorder=24mm
\BottomBorder=20mm
\LeftBorder=10mm
\RightBorder=10mm
%\LabelRows=7
%\LabelCols=2
\begin{document}
%\large\sf

\begin{labels}
Sven
.
.
.
Sven
\end{labels}
\end{document}

```

Wybo Dekker Waarom gebruikt je niet label3x8.sty. Heeft PvO eens voor mij gemaakt en die bevat prima. Hier is hij:

```

% label3x8.sty
% usage example:
% \documentclass{letter}
% \usepackage{label3x8}
% \newcommand{\bul}{\hfill\normalsize$\bullet$\hfill}
% \newcommand{\awa}{% returnaddress
%   {\bf\footnotesize NTG \bul{}} Postbus 394
%   \bul{} 1740 AJ Schagen\[-.5ex]}
%   \protect\rule[2ex]{60mm}{.2mm}\}
% }
%
% \makelabels
% \begin{document}
% \begin{letter}{\awa name1\street1\city1}\end{letter}
% \begin{letter}{\awa name2\street2\city2}\end{letter}

```



```

% \begin{letter}{\awa name3\street3\city3}\end{letter}
% \begin{letter}{\awa name4\street4\city4}\end{letter}
% \begin{letter}{\awa name5\street5\city5}\end{letter}
% \end{document}

\renewcommand*{\startlabels}{\labelcount\z@
\pagestyle{empty}%
\let\@texttop\relax
\topmargin -1in
\headsep \z@
\headheight \z@
\oddsidemargin -20.4mm
\evensidemargin -20.4mm
\textheight 297mm
\@colht\textheight \@colroom\textheight \vsize\textheight
\textwidth 20cm \hsize\textwidth
\ifcase \@ptsize\relax
\ normalsize
\or
\small
\or
\footnotesize
\fi
\baselineskip \z@
\lineskip \z@
\boxmaxdepth \z@
\parindent \z@
\relax}

\renewcommand*{\mlabel}[2]{%
\parbox[b][37mm][c]{60mm}{\strut\ignorespaces #2}%
\hskip0pt\penalty-100\hskip10mplus 5mm}

```

Maarten Gelderman

Lexmark

Wellicht een wat oneigenlijke vraag voor dit forum, maar mijn printer staat op het punt te overlijden en ik ben op zoek naar een nieuwe. Heeft iemand ervaring met de Lexmark E310 (nummer kan verkeerd zijn) dat is een printer van iets meer dan hfl 800 die postscript schijnt te eten. En zo ja: eet het ding echt postscript en hoeveel extra geheugen moet erin (of is het überhaupt een soort winddoos).

Taco Hoekwater

Deze ken ik niet (nou ja, net de PPD zitten lezen), maar een paar andere Lexmark Optra's wel. In het algemeen geldt voor de Optra's:

- ▣ PS is een (flink!) stuk trager dan de PCL mode, maar in het algemeen erg betrouwbaar (de Optra's gebruiken allemaal dezelfde interpreter, en er zitten ook een paar high-end modellen in). De PS mode is beslist beter dan die van HP.
- ▣ 2Mb ram is veel veel te weinig. +4Mb is echt nodig om te zorgen dat grote plaatjes het ook doen in de hogere resoluties, maar +16Mb is echt veilig en raad ik aan (wegens geheugen gebruik van PS fonts).
- ▣ Zorg ervoor dat je de input buffer in de printer zo klein mogelijk maakt. (dit is algemeen voor al dit soort printers: een te grote buffer betekent soms dat je de grootste moeite hebt jobs te cancellen)
- ▣ De Ethernet interface kaartjes zijn iets van F800, en beslist de moeite waard.

Specifiek voor deze E310:

- Je krijgt 39 PS fonts, maar het zijn wat oudere versies die niet zo perfect zijn als de laatste nieuwe van Adobe.
- dat geschermd met 1200dpi betekent dat ie figuren ook in 851pi kan printen, de fonts blijven altijd 600x600 (geen enhancement of smoothing)
- In PS mode kun je rekenen op ongeveer 4-5 ppm kale tekst, 1-2 met grote figuren (met een opstarttijd van pakweg een minuut, *niet* 19sec)
- De flash-memory kaartjes zijn bruikbaar voor permanente download van fonts.
- Volgens mij zijn de cartridges Lexmark-specifiek.

Het lijkt me een verantwoorde aanschaf, maar dat hangt er wel een beetje van af hoe duur die RAMmetjes zijn. Als ze standaard RAMS gebruiken ben je goedkoop klaar (maar dat zal dus wel niet).

Hans Hagen Aangezien GS de meeste printers wel kan aansturen, zou ik (voor thuisgebruik) mijn oog laten vallen op een Epson Photostyler (700*1400 of hoger) of een Epson A3 printer. Vooral de Photostyler is een opvallend goeie kleurenprinter (koop ik nog eens) en bovendien tegenwoordig betaalbaar. Ik denk dat de goedkope PS printers altijd een beetje zullen tegenvallen (klonen, te weinig geheugen, traag en zo, maar ik kan me vergissen).

Sven Bovin **LaTeX: veranderen v/d nummer van een figure**

Hoe kan ik in een document de nummering van figuren laten beginnen bij een willekeurig getal? Ik zou namelijk om technische redenen mijn figuurnummering willen laten starten op 2. Is dat een `\renewcommand` of een `\setcounter`, en welke juist?

Paul Huygen `\addtocounter{figure}{1}`

Edwin Roos **On the fly previewen**

Does anybody know if there is software in which it is possible to enter text in one window and look at the output produced by LaTeX in another window. That output needs to be generated on the fly.

Wybo Dekker You can do that with `prv` (which is on the TeXLive CD under `support/prv`) by running

```
$ prv -pvc yourfile[.tex] &
$ vi yourfile.tex # or use another editor
```

The first command runs LaTeX on `yourfile.tex` as many times as necessary and previews the dvi-file with `xdvi` in the background. Every time you write your vi-buffer to disk, your `xdvi` window will get updated. If you like it, ask my latest version.

Sven Bovin If you're using Linux (possibly other Unix variants as well), you could use LyX/KLyX. There is, of course, a catch: rumour has it that the output of LyX is not strictly LaTeX compliant, but I cannot tell you whether that is true or not, because I've never used it myself.

Martin Schroeder TeXtures and Y&Y TeX claim to be able to do this.

*Lex Sijtsma***hyperref**

Ik gebruik het package hyperref als volgt:

```
KB-CAT can be seen in action at
\href{http://www.konbib.nl/zoek/kbc\sqry\_el.html}%
{www.konbib.nl/zoek/kbc\sqry\_el.html}.
At the moment it contains primarily information about
electronic publications.
```

Dit levert 4 paar nagenoeg identieke foutmeldingen op:

```
! Undefined control sequence.
<argument> ...ct \global \let \OT1\textunderscore
\unhbox \voidb@x \kern
.06...
1.341 ...l}{www.konbib.nl/zoek/kbc\sqry\_el.html}
. At
?
! Undefined control sequence.
<argument> ...hrule width.3em}\OT1\textunderscore
sqry\protect \global \let
...
1.341 ...l}{www.konbib.nl/zoek/kbc\sqry\_el.html}
```

Enig idee wat ik fout doe?

P.S. Zonder \ heb ik al geprobeerd. Werkt ook niet.

Piet van Oostrum

Kennelijk kan hyperref niet met _ overweg. Je zou dit als een bug kunnen melden.

Een oplossing kan zijn om de _ in de URL te vervangen door %5F. Of zoiets:

```
{\catcode\_ =12\href{http://www.konbib.nl/zoek/kbc_sqry_el.html}%
{www.konbib.nl/zoek/kbc\sqry\_el.html}}
```

Mocht je dit in een macro willen doen dan moet je even goed opletten dat de catcode op het juiste moment wordt veranderd.

```
\newcommand{\myhref}{\begingroup\catcode\_ =12\myhrefii}
\newcommand{\myhrefii}[2]{\href{#1}{#2}\endgroup}
\myhref{http://www.konbib.nl/zoek/kbc_sqry_el.html}%
{www.konbib.nl/zoek/kbc\sqry\_el.html}
```

*Willi Egger***Context: aanmaken van een A4 met een 2*4 lay-out**

Ik poogde vanmiddag een document van twee a4tjes zo op te maken, dat ik het als boekje kon vouwen. hierbij gebruikte ik

```
\setuppapersize[A6]A4]
\setuparranging[2*4, doublesided]
```

Het resultaat was wel een vel met paginas in een inslagschema. Echter is het niet mogelijk het schema zo te vouwen, dat de volgorde klopt. Dit komt omdat de pagina's 3 en 6 niet op de goede plaats zitten (van kant verwisseld, 6 hoort links boven en 3 rechts boven te staan). Hoe kan ik dit oplossen? – Waar ligt het probleem?

In verband met mijn pogingen een aangepaste hoofdregel in mijn document te bouwen, struikelde ik tevens over het volgende: Ik wil graag een haarlijn onder de hoofdregel laten zetten. Hiervoor gebruik ik de volgende regels aan het begin van het document:

```
\setupbodyfont[ber,phv,ss,8pt] %Helvetica
\setupheader[style=slanted,after=\nowhitespace\hairline]
\setuppagenumbering[alternative=doublesided, location={header,margin}]
```

Na compilatie verschijnt de haarlijn echter vanaf de papier-rand tot 'ergens' onder de hoofdregel-tekst. Hoe krijg ik die haarlijn wel op de goede plaats met een lengte van de tekstbreedte?

Hans Hagen Voor wat betreft de haarlijn:

```
\setupbackgrounds
  [header]
  [text]
  [bottomframe=on,
  frame=off]

\setuplayout
  [header=20pt,
  headerdistance=1cm]
```

En over de 2*4-layout: Ik weet niet precies hoe een drukker dit doet, maar hoor graag wat de officiële versie is. Zonodig, voeg ik een alternatief toe. Je kunt eens proberen de onderstaande macro toe te voegen en 3 en 6 te verwisselen,

```
\def\pusharrangedpageEIGHT#1%
  {\doglobal\increment\arrangedpageN
  \reportarrangedpage\arrangedpageN
  \ifcase\arrangedpageN
  \or \handlearrangedpageXY{#1}{180}{0}{1}\arrangedpageA % 1
  \or \handlearrangedpageXY{#1}{180}{1}{1}\arrangedpageB % 2
  \or \handlearrangedpageXY{#1}{0}{0}{0}\arrangedpageB % 3
  \or \handlearrangedpageXY{#1}{0}{0}{0}\arrangedpageA % 4
  \or \handlearrangedpageXY{#1}{0}{1}{0}\arrangedpageA % 5
  \or \handlearrangedpageXY{#1}{0}{1}{0}\arrangedpageB % 6
  \or \handlearrangedpageXY{#1}{180}{0}{1}\arrangedpageB % 7
  \or \handlearrangedpageXY{#1}{180}{1}{1}\arrangedpageA % 8
  \poparrangedpages
  \fi}
```

Je ziet, het ziet er niet eens zo ingewikkeld uit, Overigens, in de laatste texexec kun je eerst runnen

```
texexec --noarrange filename
```

en een laatste run

```
texexec filename
```

Dat scheelt wat wegprocenten.

*Marcel Heldoorn***Footnotemark en footnotetext**

Ik heb een probleem met footnotes:

```
% minimal test file
\documentclass{article}
\begin{document}
\begin{table}[btp]
\begin{minipage}[]{\textwidth}
\centering
\begin{tabular}{|cccc|}
\textbf{first} & \textbf{second} & \textbf{third} & \textbf{fourth}
\\ \hline
Dit\footnotemark[1] & is\footnotemark[2] & een\footnotemark[3] &
test\footnotemark[4] \\
Dit\footnotemark[1] & is\footnotemark[2] & een\footnotemark[3] &
test\footnotemark[4] \\
\end{tabular}
\footnotetext[1]{footnote I}
\footnotetext[2]{footnote II}
\footnotetext[3]{footnote III}
\footnotetext[4]{footnote IV}
\end{minipage}
\centering
\caption{test}\label{test}
\end{table}
\end{document}
% \end minimal test file
```

Ik wil graag de footnotes met een `\alph` label, maar in de tabel worden cijfers gebruikt.*Piet van Oostrum*Zet even `\renewcommand{\thefootnote}{\alph{footnote}}` achter `\begin{minipage}`*Marcel Heldoorn*

Wat is dit toch een geweldige mailing list. Binnen een uur antwoord en de juiste oplossing!

*Stefan Goeman***Welke printer?**

Voor thuis gebruik zou ik mij een printer willen aanschaffen. Ik maak regelmatig documenten in \LaTeX en ik ben nu sinds kort ook aan mijn eindverhandeling begonnen.

Ik zou graag het eindresultaat (postscript file gemaakt met dvips) kunnen afprinten bij mij thuis.

Gezien ik absoluut geen verstand heb van printers, zou ik wel wat raadgevingen kunnen gebruiken. Ik begrijp zeer goed dat prijs en kwaliteit in deze materie nauw samenhangen. Mijn budget is echter ook beperkt natuurlijk. Het budget dat ik maximaal wens te besteden is 1500 fl. (of 30.000 - 35.000 bfr.).

Roland Smith

Ik denk dat printers met een ingebouwde postscript interpreter niet in deze prijsklasse vallen. :-)

Je zult daarom een printer moeten zoeken waar Ghostscript mee kan werken. Een goede plaats om te starten zou kunnen zijn: http://gatekeeper.picante.com/~gtaylor/pht/printer_list.cgi Deze pagina gaat over printers die onder Linux te gebruiken zijn. Maar aangezien veel Linux gebruikers Ghostscript als 'printer-driver' gebruiken, is de lijst ook wel bruikbaar als je Ghostscript op een ander OS gebruikt.

Meer informatie over Ghostscript kun je vinden op <http://www.cs.wisc.edu/~ghost> of <http://www.ghostscript.com>. Zelf heb ik een Deskjet 500 gehad, en heb nu een Laserjet 5L. Beide zijn goede zwart/wit printers. De deskjet had als bezwaar dat de patronen vrij duur zijn, en dat ze snel uitdroogden. Over de Laserjet ben ik heel tevreden.

Koop liever geen printer die aangemerkt staat als 'winprinter'. Als je geen windows gebruikt koop je hiermee een kat in de zak, en ook Ghostscript zal er geen driver voor hebben.

Jozef Pijnenburg

Afbreken in section headers

ik wil een lange section header op een bepaalde plaats afbreken, zonder dat die afbreking doorwerkt in de toc en/of pageheadings. Ik heb al wat geprobeerd met `\linebreak`. Dat levert echter niet het gewenste resultaat. Is dat ooit iemand wel gelukt ?

Peter van der Wijden

```
\section{Hier wil ik een afbreking plaatsen}%
{Hier wil ik een afbreking plaatsen,\\%
maar ik wil niet dat dit in de table of contents komt.}
```

Lico Hoekema

Roterende plaatjes

Met behulp van de suggestie van PvO om mbv van het fancyhdr package een plaatje in te voegen en dat op elke volgende pagina een stukje geroteerd te krijgen heb ik de volgende oplossing bedacht:

Ik heb 8 plaatjes gemaakt die telkens 45 graden t.o.v elkaar gedraaid zijn. Ik wil alleen op de oneven pagina's een plaatje hebben. Als ik bij plaatje 9 dreig te komen, moet de teller weer teruggezet worden naar 1.

```
\newcounter{roteer}
\setcounter{roteer}{1}
\renewcommand{\chaptermark}[1]{\markboth{\shorttitle}{}}
\renewcommand{\sectionmark}[1]{\markright{\thesection\ #1}}
\lhead[\fancyplain{}]{\bfseries\thepage}%
{\fancyplain{}{\bfseries\rightmark}}
\rhead[\fancyplain{}]{\bfseries\leftmark}%
{\fancyplain{}{\bfseries\thepage\raisebox{0cm}[0pt][0pt]%
{\parbox{0cm}{\vspace{4cm}}{\value{roteer}}}%
\addtocounter{roteer}{1}}%
\ifthenelse {\value{roteer} = 9} {\setcounter{roteer}{1}}{}%
}} \cfoot{}
```

Het probleem zit hem in `\value{roteer}`. Ook als ik hier `\value{page}` van maak krijg ik een foutmelding (Missing number, treated as zero). Als ik hier gewoon tekst zet gaat het goed. Uiteindelijk met `\value{roteer}` vervangen worden door

```
\includegraphics*[width=2cm]{roteer\value{roteer}.eps}
```

Piet van Oostrum

`\value{roteer}` is een getal, en dat mag je alleen gebruiken op een plaats waar ermee gerekend wordt. Maar je wilt het hier als tekst gebruiken en dat kan niet. je moet dan de tekstversie gebruiken en die is `\theroteer`. Of `\thepage` als het over het paginanummer gaat. Dat geldt ook voor de `\includegraphics`. De fancyhdr documentatie heeft daar ook `\thepage` staan.

Arne Scollaert

Marges

Wat moet ik doen in L^AT_EX om op een relatief eenvoudige manier mijn marges (van een A4-blad) naar eigen believen (ttz naar de wensen van mijn baas) aan te passen.

Geert Stremersch In L^AT_EX in de preamble bijvoorbeeld:

```
\textheight 23.8cm
\textwidth 17.2cm
\topmargin 0mm
\oddsidemargin -5mm
\headsep 0cm
\hoffset 0cm
\voffset 0cm
\headheight 0cm
```

Paul Huygen Gebruik de lengtes `\oddsidemargin`, `\evensidemargin` en `\textwidth`. Bij het bepalen van de marges moet je in het oog houden dat het nulpunt op 1in van de linkerkant van het papier ligt. Als de rechtermarge bijvoorbeeld 2 cm moet zijn, zet dan in de preamble `\setlength{\oddsidemargin}{5mm}` Zie het L^AT_EX boek van Lamport, of The L^AT_EX Companion van Goossen et al, bladzijde 85.

Lico Hoekema **Headers en footers**

Weer een probleempje met headers in L^AT_EX. Ik wil op mijn oneven pagina een header hebben die hoofdstuknummer/sectionnummer met daarachter de sectienaam. Bovendien moet er nog een lijn onder komen die precies even lang is als de bovenstaande tekst. Op de even pagina's moet de lengte v/d lijn gewoon `\headwidth` zijn. Mijn probeersel werkt (weer eens) niet:

```
\settowidth{\mylen}{\thesection \sectionname}
\renewcommand{\headrule}{\vbox to 0pt{\hbox to \mylen{\hfill}\vss}}
\sectionname bevat niet de naam v/d sectie?? Bovendien heb ik nu nog niet de lengte vd
lijn afwisselend gekregen.
```

Piet van Oostrum Erg fraai kan ik het niet noemen. Maar ik zal maar toegeven dat ik daar niet over ga.

```
\usepackage{fancyhdr}
\pagestyle{fancy}
\fancyhead[LO]{\underline{\strut\thesection\rightmark}}
\fancyhead[RO]{ }
\renewcommand{\headrulewidth}{\ifodd\value{page}0pt\else 0.4pt\fi}
```

Maarten Wisse **Halftone rasters met dvips**

Nu ik met ConTeXt zo ongeveer dezelfde DTP gekke dingen kan doen als met Corel Ventura, geniet ik van DTP met Linux. Maar, omdat ik tot op heden nog op papier aanlever, moet ik plaatjes hebben in een soort krant-half-tone raster. Anders treedt bij het drukproces enorm veel contrastverlies op. Ik weet het, het is niet de manier om te drukken, maar het lijkt op dit moment het goedkoopst.

In Ventura kan ik bij het printen een half-tone raster opgeven van zoveel lpi, waardoor alle plaatjes van zo'n raster worden voorzien. Mijn vraag is of dat middels dvips ook kan, en zo niet, hoe ik het dan wel moet doen. Mijn plaatjes komen uit GIMP, worden opgeslagen in EPS en vervolgens opgenomen in ConTeXt.

- Siep Kroonenberg* Je kunt aan dvips een header file opgeven waarin je een raster definieert:
- ```
dvips -h raster.pro filenaam
```
- waar raster.pro bijvoorbeeld als inhoud heeft:
- ```
%!  
/bop-hook {53 45{dup mul exch dup mul add 1. exch sub}setscreen} def
```
- bop-hook is een functie (hook) die aan het begin van elke pagina wordt aangeroepen. 45 is de rasterhoek, 53 de rasterfrequentie. Speel wat met deze laatste parameter. bop-hook krijgt het paginanummer als parameter mee en wil die ook weer terughebben, maar daar heb je in dit geval niets mee te maken.
-
- Arne Schollaert* **import uit excel**
- Ik wil een grafiekje, in excel samengesteld op basis van gewone data, importeren in L^AT_EX. Hoe moet ik daarvoor mijn figuur in excel saven?
- Siep Kroonenberg* Zucht. Gooi excel het raam uit. Of als je echt denkt iets bruikbaars uit M-sof te kunnen persen: gebruik de eps export optie van een PostScript printer driver. Een andere tip die ik op deze lijst voorbij zag komen was om mbv. excel's macrotaal gnuplot invoer te genereren.
- Arne Schollaert* Ik heb mijn excel-grafiek in een ander programma geplakt, in mijn geval CorelDraw, en dit dan als eps geëxporteerd naar L^AT_EX. Maar bij het previewen in windvi loopt het fout. Het compileren lukt, maar bij de preview krijg ik volgende foutmelding:
- ```
Error: /undefined in A?OE Operand stack:
```
- etc. Weet iemand daar raad mee, of kan iemand mij vertellen wat ik als alternatieven heb?
- Paul Huygen* Windows programma's genereren (bijna) allemaal rare postscript. Vaak kun je het repareren door alle rare rommel die aan het begin en eind staan er uit te gooien (d.w.z. voor %!ps . . . en na %%Trailer. Zelf begin ik er niet meer aan. Ik laat Windows programma's plaatjes in portable pixelmap formaat, of anders in gif, tiff of bmp formaat genereren, en converteer die dan (onder Unix) met scripts die ik daarvoor geschreven heb.
- Maarten Wisse* Dit ziet er typisch uit als een onder Windows gemaakte eps die weer eens niet normaal geproduceerd is. Waarschijnlijk is de uitvoer in CorelDraw niet helemaal zoals het hoort. Dat is gebruikelijk bij windows-programma's, als het over postscript gaat. Ik weet niet of je Staroffice bij de hand hebt, maar daarin ben ik in staat om een excel-grafiek te kopiëren naar een bitmapgeoriënteerd programmaatje, en kan ik die weer opslaan als een jpg/png of zoiets. Als je daar bent, kun je met Imagemagick die file converteren naar eps en nog eens proberen. Ik ken Imagemagick niet zelf, maar het staat op mijn T<sub>E</sub>X Live 4 als beschikbaar onder dos-systemen en uit de help blijkt dat het dit aan zou moeten kunnen via convert.exe Misschien kunnen anderen vertellen hoe dat moet.
- De moraal van het verhaal is dus: zorg dat je chart een bitmapfile wordt, want dan kan Imagemagick er eps van maken. Groeten,
- Siep Kroonenberg* Als je niet de allernieuwste dvips hebt dan moet je zorgen de eps ZONDER preview-header op te slaan.
- Ik denk dat je op deze manier een lage-resolutie bitmap krijgt. Als je wel een vectorplaatje krijgt moet je erop letten dat ofwel alle letters worden 'getekend' ofwel alleen Times/Helvetica/Symbol wordt gebruikt. Kijk dus even de eps exportopties van CorelDRAW door.
- Een eps file via een PostScript printerdriver is een veiliger methode.



*Werenfried Spit* Windows programma's genereren inderdaad (bijna) allemaal rare postscript, maar wanneer je de printerdriver van Adobe gebruikt in plaats van die van MS dan gaat het toch heel aardig. Je kunt die driver bij Adobe downloaden en dan gewoon ipv je MSdriver gebruiken.

---

*Gert Bartholomeeusen* **EPS Watermerk**

Hoe breng ik een watermerk aan in een L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X-tekst? De figuur die ik als watermerk wil is een Encapsulated Postscript file.

Wat is de meest eenvoudige manier om dit te doen? Ik heb er de L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X-companion eens op nageslagen maar ben daar niet veel wijzer van geworden.

*Hendri Hondorp* Een kant en klaar antwoord heb ik dus niet, maar wel een aanwijzing.

Op blz 429-430 van de L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X Graphics companion wordt een uitleg gegeven over het toevoegen van bijvoorbeeld het woord DRAFT diagonaal over de bladzijden heen. Dit is in PostScript, dus je hebt dvips nodig. Dvips heeft een bop-hook 'macro' die bij elke nieuwe pagina aangeropen wordt.

In dit boek staat:

Maak file secret.pro:

```
userdict begin
/bop-hook{gsave
200 150 translate
65 rotate
/Times-Roman findfont 144 scalefont setfont
0 0 moveto
0.7 setgray
(SECRET!) show
grestore} def end
```

Het commando

```
dvips -h secret.pro test.dvi -o test.ps
```

geeft een PostScript file test.ps met als kenmerk een tekst SECRET van links onder tot rechts boven (in grijs). De inhoud van jouw PostScript file zou ook in zo'n /bop-hook moeten komen.

Ook staat er dat er een mogelijkheid is om een config file te maken en deze te gebruiken: config.watermerk:

```
E echo /bop-hook userdict begin \{ gsave > xxx.txt
E cat watermerk.eps >> xxx.txt
E echo show grestore >> xxx.txt
E \} def end >> xxx.txt
h xxx.txt

dvips -Pwatermerk test.dvi -o test.ps
```

Misschien moeite met het vinden van files (paden) maar zo iets zou ook kunnen denk ik. Ik ben er niet zeker van, dus je moet maar eens iets proberen.

Arne Schollaert **Specifieke plaats**

Dit is vermoedelijk een zeer primaire en domme vraag, maar het lukt me toch niet. Ik tracht een tabel, gewoon in L^AT_EX opgemaakt, op een bepaalde plaats in m'n tekst te zetten, maar latex zelf zet het telkens elders. Met andere woorden, hoe kan ik L^AT_EX verplichten een tabel op een welbepaalde plaats te laten staan?

Sven Bovin De tabel niet in binnen een `\begin{table} ... \end{table}` constructie plaatsen zou kunnen helpen (dan is het geen float meer). Beter is waarschijnlijk het package `float` te gebruiken. Dit package laat toe de placement specifier `H` te gebruiken, die wil zeggen: hier en nergens anders. Voordeel is dat de tabel automatisch genummerd word, een caption kan krijgen, ... terwijl je toch een hier-en-nergens-anders- bevel hebt.

Liesbeth van der Plas

Tekening in document

Het plaatsen van een tekening in een Context document lukt mij niet. Ik heb de tekening: `poes.eps` opgeslagen in `C:\4tex5.0\figuren`. Het instelgebied plus de rest van mijn MED-file heeft de volgende inhoud:

```
\stelwitruimtein[groot]
\stexternfigurenin[gebied=C:/4tex5.0/figuren]
\gebruikexternfiguur[plaatje][poes]
[type=eps, breedte=.4\tekstbreedte]
\starttekst
...
\plaatsfiguur
[hier,forceer]
[fig:poes]
{Een poes.}
{\naam{poes}}
...
\stoptekst
```

De figuurrand plus het figuuronderschrift wordt wel geplaatst, maar binnen de omlijsting staat: "niet gedefinieerd". Ook `[gebied=/figuren]` werkt niet.

Hans Hagen

```
\gebruikexternfiguur
[plaatje][poes][type=eps,breedte=.4\tekstbreedte]
```

Is okee, maar het `type=eps` is niet nodig. ConTeXt zoekt zelf uit wat het beste formaat is (wat in geval van pdf uitvoer geen eps maar pdf is). Je figuur heet niet `poes` maar `plaatje`. Je moet dus `\naam{plaatje}` opgeven, of beter: `\externfiguur[plaatje]`, dus:

```
\plaatsfiguur
[hier,forceer][fig:poes]
{Een plaatje van een poes.}
{\externfiguur[plaatje]}
```

Het idee achter de logische naam `plaatje` is dat je afmetingen consistent kunt definiëren. Als je zegt:

```
\gebruikexternfiguur[nog een plaatje][hond][plaatje]
```

dan krijg je met:

```
\externfiguur[nog een plaatje]
```

een hond te zien die net zo is geschaald als poes. Dus, als je in plaats van instellingen een naam van een eerder gedefinieerd figuur opgeeft, dan erven de eigenschappen over. Dit kan handig zijn als je bv 20 plaatjes hebt, verspreid in je document, en je wilt ze gelijkwaardig behandelen.

-
- Maarten Wisse* **Van postscript naar druk**
 Zoals wij allen ben ik natuurlijk rotsvast overtuigd van het feit dat $\text{\TeX}$ het mooiste zetwerk oplevert. Alleen levert die overtuiging nog wel eens wat problemen op met drukkers, zoals ik vanochtend weer gemerkt heb.
 Mijn probleem was als volgt, of probleem, volgens mij was dat er niet eens, maar volgens de drukker wel. Ik heb in ConTeXt een boekje opgemaakt (A5) en belde mijn drukker met de vraag hoe hij dat precies wilde hebben. Ik dacht dan met name aan de vlakverdeling en arrangering in ConTeXt, die je daar zo prachtig in kan stellen. Antwoord: je kunt helemaal niet elektronisch aanleveren in postscript of pdf, want wij werken alleen met QuarkXpress. Lever maar gewoon in Word aan, of als het dan per se moet, camera-ready op papier. Word leek met niet zo'n goede gedachte, dus wordt het nu waarschijnlijk papier.
 Vraag: hoe doen jullie dat, of beter gezegd, hoe zou mijn drukker het kunnen doen? Zijn argument is dat het uitdraaistation waar hij zijn films laat maken alleen maar Xpress-output slikt. Is daar iets aan te doen?
- Piet van Oostrum* Andere drukker kiezen.
- Maarten Wisse* Dit antwoord is natuurlijk in principe afdoende, maar dat betekent dus dat er ook uitdraaistations zijn die wel postscript of pdf slikken? Hoe zou ik erachter kunnen komen waar die zich bevinden? Dan kan ik mijn drukker daarmee in contact brengen wellicht. Groetjes,
- Johan Vromans* Grote kans dat hun Xpress keurig PostScript produceert voor de filmmachine. Of anders heeft men een speciale 'printer' driver voor deze machine, maar die kan dan waarschijnlijk ook worden gebruikt door Acrobat of GhostView. Het is het uit handen geven van het productieproces waar men zenuwachtig van wordt.
- Maarten Wisse* Dat laatste klopt in ieder geval ja, want de opmerking viel keer op keer dat ze dan niet meer wisten hoe het precies moest en dat ze er dus geen tijd voor hadden.
- Piet van Oostrum* Zoals je zelf hebt aangegeven heeft het meer met de onwil of onkunde van de drukker te maken. Als je niet aan deze drukker vast zit, zou ik een andere zoeken. Ik weet er zelf geen, want ik heb niks te drukken wat uitgaat boven een copieermachine, maar de redactie van MAPS weet misschien wel een adres.
- Siep Kroonenberg* Als een drukker benauwd is van PostScript- en pdf bestanden dan ga ik hem niet mijn PostScript- en pdf bestanden toevertrouwen.
- Taco Hoekwater* Ik weet wel een paar drukkers, maar ik ben niet op kantoor dus ik heb die adressen niet bij de hand, sorry. Het is niet zo heel ongewoon dat drukkers in ieder geval met willekeurige PostScript files overweg kunnen hoor. Elke derde is raak denk ik.
 Die drukker bedoelde te zeggen dat hij alleen weet hoe hij Quark files naar de RIP moet sturen (en dus niet dat de rip het niet kan). Dat is feitelijk wat anders, maar uit ervaring weet ik dat je dat beter ook niet kun proberen uit te leggen.
 Gewoon wat drukkers bellen en vragen of ze overweg kunnen met kale PS files. Als ze dan ja zeggen, kun je daarna vragen of PDF ook kan. Niet eerder, wat Quark heeft een import filter voor PDF, en dat ding is zo vrakkig dat je jezelf dan nog veel meer problemen op de hals haalt.

- Maarten Wisse* Bedankt voor de informatie. Het maffe van het hele probleem is nog wel dat zo'n drukker je eerst voor doet komen dat je niet wijs bent om met een postscript file bij hen te komen. Dat zou iets van de toekomst zijn. In feite is het dus hun eigen starheid, waarbij deze drukker ook nog aangaf de monopolie van Quark te betreuren, maar daar werken ze op deze manier natuurlijk zelf wel aan mee. Althans voorzover men niet gewoon naar een andere drukker gaat, zoals ik in het vervolg zal doen.
- Piet van Oostrum* Ik zou je willen aanraden om die drukker dan ook te laten weten dat dit de reden is dat je een ander zoekt. Misschien brengt hen dat op andere gedachten.
- Wybo Dekker* Ik heb goede ervaringen met Datawyse, Maastricht (info@datawyse.nl). Aanleveren als pdf-file.
- Andrea de Leeuw van Weenen* Ik heb mijn boek in PS aangeleverd bij Ridderprint, Pottenbakkerstraat 15-17, 2984 Ridderkerk (Tel 0180-463962). Afgezien van het feit dat ze de tekst op een bepaalde positie van de pagina wilden hebben geen problemen. Ze hebben ook het 4TeX for Windows boek gedrukt.

Bessem, J.M. **Uitlijnen met enumerate**

Graag zou ik een oplossing hebben voor het volgende 'uitlijn'-probleem:

```
\begin{enumerate}
\item <lange tekst0>\
\Box$ <tekst1> \hfill \boxtimes <tekst2> \hfill \Box <tekst3>
\item <lange tekst 4>\
\boxtimes$ <tekst5> \hfill \Box <tekst6> \hfill \Box <tekst7>
\item
enz.
```

waarbij de vierkantjes van de ene regel steeds netjes boven de vierkantjes van de volgende regel komen te staan. Zoals ik het nu heb werkt dat niet goed.

Piet van Oostrum Misschien is dit iets om mee te beginnen:

```
\newcounter{entrynr}
\newcommand{\entry}[1]{\multicolumn{7}{1}{\refstepcounter{entrynr}
\makebox[1em]{\theentrynr.} #1}}

\begin{tabular}{p{1em}clclcl}
\entry {<lange tekst0>\
& \Box & <tekst1> & & \boxtimes & <tekst2> & & \Box & <tekst3>\
\entry {<lange tekst 4>\
& \boxtimes & <tekst5> & & \Box & <tekst6> & & \Box & <tekst7>\
\end{tabular}
```

Geert **Block comments**

Bestaat er in latex2e een snellere manier om grotere stukken tekst uit te commenten dan voor elke lijn een %-teken te plaatsen ?

Piet van Oostrum Met een fatsoenlijke editor is een % voor elke regel zeer snel te doen. Als er geen ongeneste \if constructies inzitten kun je er \iffalse voorzetten en \fi erachter.
Anders kun je het comment of xcomment of verbatim package gebruiken, met \begin{comment}...\end{comment}

- Hans Hagen* `\long\def\StartForgetAboutIt#1\StopForgetAboutIt{}`
`\starttypen`
`\StartForgetAboutIt`
 weet ik wat voor'n tekst
`\StopForgetAboutIt`
In context, zonder geheugenprobleem:
`\definieerblok[bagger] \verbergblokken[bagger]`
`\beginvanbagger`
 weet ik wat voor'n tekst
`\eindvanbagger`
-
- Stefan Goeman* **Bitmaps en eps**
 Als ik van een bitmap foto een eps-file maak (via Coreldraw), dan merk ik dat de eps-file veel groter is (minstens x2) dan de bitmap file. Is er een mogelijkheid om dit te verhelpen?
- Piet van Oostrum* Ik neem aan dat je met groter bedoelt het aantal bytes, niet de afmetingen van het plaatje. Je kunt de omzetting beter doen met ImageMagick. Die heeft een eps2 mode die gecomprimeerde eps maakt. Dit kan overigens alleen gebruikt worden met Postscript versie 2 of hoger, maar alle gangbare moderne printers hebben dat. De eps file is dan maar iets groter dan de bitmap (of als de bitmap niet gecomprimeerd is, misschien zelfs wel kleiner). Imagemagick vind je op <http://www.wizards.dupont.com/cristy/ImageMagick.html>
- Stefan Goeman* Interessant misschien voor mensen die eps-files naar pdf-files willen omzetten, is het programmaatje `epstopdf.exe`; zie <http://tug.org/applications/pdftex/epstopdf>
-
- Wybo Dekker* **Fonts / design sizes**
 Een vriend van mij is in L^AT_EX bezig een menukaart te maken en is gecharmeerd van fonts zoals `cmfi` en `cmdunh`. Zo'n font kun je gebruiken na bv `\newfont{\font}{cmdunh10}` maar als je daarna `\large` of `\small` gebruikt krijg je een heel ander font (welk eigenlijk?). Komt dat omdat er maar 1 design size van zo'n font bestaat, en maakt dat zo'n font niet erg beperkt bruikbaar?
- Hans Hagen* Gewoon direct doen:
`\font\LargeFunnyFont=cmdunh10 at 30pt`
`\LargeFunnyFont`
 Hier eet u smakelijk tijdens
 het roken van een DunHill.
-
- André de Boer* **De man als symbool**
 Kan iemand mij vertellen hoe ik in T_EX de symbolen voor 'man' en 'vrouw' kan invoeren. (Rondje met pijltje en rondje met een kruis.)
- Piet van Oostrum* `\usepackage{wasysym}`
`\male \female`

- André de Boer* Bedankt voor je snelle reactie Piet. Maar ik stuit op het volgende probleem:
- ```
cannot find wasy source file.
hbf2gf -q-g wasy10 300
MAKETFM: don't know how to make wasy10
```
- Piet van Oostrum* Vreemd, dat ie hbf2gf gebruikt. Heb je een directory texmf/fonts/source/public/wasy met .mf files erin?
- André de Boer* Nee wel een D:\texmf\fonts\TFM\public maar daar zit niets in.
- Piet van Oostrum* Dan moet je ze even ophalen, bijv van ftp://ftp.ntg.nl/pub/tex-archive/fonts/wasy2.zip of van een CDROM die je bij de MAPS hebt gekregen.
- André de Boer* Vergeef mijn onkunde. Ik heb de fonts ergens gezet, MikTeX opnieuw geïnitieerd maar nog steeds:
- ```
! Font U/way/m/n/10=wasy10 at 10.0pt not loadable:
Metric <TFM> file not found
```
- Peter van der Wijden* Heb je de MikTeX structuur aangehouden? Dan zou het als volgt kunnen werken, en bij mij werkt het: plaats
- ```
de tfm-files in: localtexmf\fonts\TFM\public\wasy
de mf-files in: localtexmf\fonts\source\public\wasy
de pfb-files in: localtexmf\fonts\type1\hoekwater\wasy
de afm-files in: localtexmf\fonts\afm\hoekwater\wasy
de pfm-files in: localtexmf\fonts\pfm\hoekwater\wasy
```
- Initialiseer MikTeX weer en het zou moeten werken.
- Natuurlijk kan dit ook in de texmf-boom, maar omdat dit aan de oorspronkelijke boom wordt toegevoegd zet ik het in de localtexmf-boom. Het is wat veel gedoe, maar wel overzichtelijk en dat maakt het zoeken en (evt) vervangen lekker eenvoudig.
-
- Johan Vromans* **Afbreken met \raggedright**
- Misschien een FAQ-item, ik heb het mezelf in elk geval al vaak afgevraagd... Hoe kan ik, in geval van niet-uitgevulde regels (\raggedright) toch bereiken dat woorden worden afgebroken zodat de verschillen tussen de regellengtes kleiner worden? Bij voorkeur d.m.v. het instellen van een gewenste minimale regellengte.
- Piet van Oostrum* Kijk eens naar ragged2e.sty
-
- Strijbos, Dr. R.C.* **Doorstrepen**
- Is er een eenvoudige manier in L^AT_EX om doorgestreepte tekst te krijgen, dwz een horizontale streep door het midden van de tekst(regel) om aan te geven dat die tekst uit het manuscript verwijderd moet worden?
- Piet van Oostrum* Zie het ulem of soul package (ulem.sty of soul.sty)
- ```
ftp://ftp.ntg.nl/pub/tex-archive//macros/latex/contrib/other/misc/ulem.sty
ftp://ftp.ntg.nl/pub/tex-archive//macros/latex/contrib/supported/soul/
```
-
- Eric Van Steenberg* **Nummering aanpassen van section**
- In een boek dat ik in L^AT_EX aan het verwerken ben moet ik de nummering van de sections telkens per chapter terug op nul kunnen beginnen (alsook het eerste chapter moet met het nummer 0 beginnen). Standaard begint deze nummering op 1. Hoe kan ik dit op 0 laten beginnen. Met \setcounter{chapter}{nummer} kan ik elk nummer wijzigen (zelfde geldt voor de section counter) maar krijg deze counters niet op nul.

Piet van Oostrum Na elk chapter / section commando:

```
\setcounter{chapter}{-1}
\setcounter{section}{-1}
```

Wybo Dekker **Raar fontprobleem latex/pdftex**

Voor een toepassing die a) op een kleine machine moet draaien en b) minimale pdf's moet produceren heb een tex-installatie met alleen times en mathpm fonts en alleen pdflatex. Ik heb als testfile:

```
\documentclass[pdftex]{article}
\usepackage{times,mathptm}
\begin{document}
 x^y
\end{document}
```

Het vreemde is dat pdflatex door de aanwezigheid van x^y toch cmfonts blijkt nodig te hebben en dus fout loopt, terwijl L^AT_EX dat probleem niet heeft. Ik krijg namelijk een foutmelding (zie onder), maar als ik die negeer krijg ik een pdf-file waar helemaal geen cm-fonts inzitten, en die er ook keurig als times uitziet. Wanneer ik echter de x^y door $x >$ vervang loopt acrobat reader ook nog fout.

Piet van Oostrum L^AT_EX hoeft niet te weten wat er in de fonts zit, die heeft alleen .tfm files nodig. De inhoud van de fonts wordt L^AT_EX door de dvi driver opgehaald. Voor times/mathptm worden virtuele fonts gebruikt (zptmcmrm o.a.) en L^AT_EX heeft dus alleen zptmcmrm.tfm e.d. nodig. zptmcmrm is opgebouwd uit een aantal fonts o.a. cmml10. Maar nogmaals: L^AT_EX weet dat niet want die kijkt niet in .vf files.

Pdflatex echter moet wel de inhoud van de fonts bekijken want die heeft – om zo te zeggen – zijn eigen dvi driver ingebouwd. Die moet dus de .vf bekijken om te zien wat de echte fonts erachter zijn, en dat is o.a. cmml10, dus die moet cmml10.tfm hebben. Op dat moment weet ie nog wel niet of je ooit een char uit cmml10 gaat gebruiken, maar de .vf file wordt kennelijk in zijn geheel bekeken en niet demand-driven.

Voor x^y heb je dat niet echt nodig, daarom gaat het bekijken van de pdf file wel goed. zptmcmrm.vf gebruikt voor een aantal tekens, waaronder ook ' $>$ ' van cmml10. Waarom ze ' $>$ ' niet uit Times of Symbol gehaald hebben weet ik niet, misschien vonden ze het niet wiskundig genoeg eruit zien. Dus als je die gebruikt wordt cmml10 echt opgenomen en komt Acrobat Reader natuurlijk in de problemen.

Suggestie: Laat in ieder geval de cm^{math} fonts tfm files op de machine staan (cmml10, cmex, cmsy, misschien ook in andere maten), en ook de pfb files voor die symbolen die eruit gehaald worden.

Of: gebruikt niet mathptm maar mathtime. Je kunt gratis vervangers van de basis mathtime fonts ophalen en met wat geknutsel installeren. Dit is deze maand op comp.text.tex besproken. Je krijgt dan een wat consistentere font, maar je hebt dan natuurlijk ook weer tfm en pfb files nodig dus dit levert geen ruimtebesparing op t.o.v. de eerste oplossing.

Of je moet zelf nieuwe virtuele fonts maken die de ' $>$ ' e.d. symbolen wel uit Times en Symbol halen.

Stefan Goeman **Inhoudstafel**

Is er een handige manier om voor een bepaald hoofdstuk de `tocdepth` te veranderen? Blijkbaar kan je `\setcounter{tocdepth}{3}` alleen maar in de preamble gebruiken.

Ik zal het probleem een beetje duidelijker omschrijven. Sinds kort mogen wij aan de UG (Univ. Gent) onze doctoraten in het Engels schrijven. Indien we dit doen zijn we wel verplicht om een nederlandse samenvatting bij te voegen. Die nederlandse samenvatting stop ik momenteel in een appendix. Nu wil ik eigenlijk vermijden dat er in de inhoudstafel tweemaal hetzelfde komt. Eerst een gedetailleerde engelse inhoudstafel van al de hoofdstukken. Die inhoudstafel beschrijft dus ook de inhoud van de appendix en dat vind ik te gedetailleerd omdat dit ongeveer opnieuw de volledige inhoud overloopt. Ik wil dus eigenlijk iets in de stijl van:

```

1 Hoofdstuk 1:..... 1-1
 1.1 sect 1
 1.2 sect 2
 1.2.1 subsec
 1.2.2 subsec
2 Hoofdstuk 2 2-1
 2.1 sect 1
 2.1.1 subsec
 2.1.1.1 subsubsec
 2.1.1.2 subsubsec
enz.
7 Hoofdstuk 7 7-1
 7.1 sec 1
 7.2 sec 2

A Nederlandse samenvatting A-1
A.1 Hoofdstuk 1 A-4
A.2 Hoofdstuk 2 A-10
A.3 Hoofdstuk 3 A-16
A.4 Hoofdstuk 4 A-22
A.5 Hoofdstuk 5 A-28
A.6 Hoofdstuk 6 A-34
A.7 Hoofdstuk 7 A-40

```

Piet van Oostrum Zet voor het betreffende `\chapter` commando:

```
\addtocontents{toc}{\setcounter{tocdepth}{1}}
```

Je moet overigens wel 3 keer latexen voor het effect doorgewerkt is.

Let op: in het geval dit hoofdstuk met `\include` ingevoegd wordt moet dit commando in de te includen file staan, niet in de hoofdfile, omdat het effect in het laatste geval een hoofdstuk (of beter gezegd: file) te laat optreedt. Dit is een L^AT_EX bug die erg moeilijk op te lossen is.

Als je `\usepackage{calc}` hebt, maak er dan van:

```
\addtocontents{toc}{\protect\setcounter{tocdepth}{1}}
```

Stefan Goeman Ik heb ondertussen al een betere (?) oplossing gevonden voor mijn inhoudstafel probleem. Door de *-vorm van de de commando's `subsection`, ... (dus `\subsection*`), `subsubsection*`, ... kan je ook vermijden dat die in de inhoudstafel verschijnen.

Dit lijkt mij een zeer handige manier, waarschijnlijk de beste, zo heb je ook geen last van de bug die Piet in een van de vorige mails beschrijft.

*Bert Frederiks***Gulden**

Hoe maak ik een mooie f voor onze nationale munteenheid?

*Piet van Oostrum*Dit advies kost `\emph{f}\,100,00`.*Taco Hoekwater*

De meeste 8-bit fonts hebben een 'mooi' karakter voor de gulden.

`\usepackage{textcomp}``\textflorin`*Frans Goddijn*

ik doe altijd fl wat toch een mooi ligatuurtje oplevert.

Wybo Dekker

Ik vind het allebei niks: Taco levert een rechtopstaande f die er net zo uitziet als een gewone f, bij Piet is de ruimte tussen f en 100 wel erg groot. Zelf gebruik ik altijd `\emph{f}100,00`. Ik heb nog even wat geëxperimenteerd om mezelf in die overtuiging te sterken:

```

\documentclass[12pt]{article}
\usepackage{textcomp}
\begin{document}\noindent
\begin{tabular}{lr}
textflorin: & \textflorin100,--\\
gewoon f: & f100,-- \\
\emph: & \emph{f}100,-- \\
emph+small space: & \emph{f}\,100,-- \\
emph+italic correction: & \emph{f}\!/100,-- \\
\em: & {\em f}100,-- \\
em+small space: & {\em f}\,100,-- \\
em+italic correction: & {\em f}\!/100,-- \\
\cline{2-2}
Totaal voor dit advies: & \emph{f}800,--
\end{tabular}
\end{document}

```

*Ching Bon Lam***Minipages**

Ik wil graag twee minipage's naast elkaar hebben.

```

\begin{minipage}[b](7cm)
...
\end{minipage}
\hfill
\begin{minipage}[b](7cm)
...
\end{minipage}

```

dus iets van zo

```

* * * *
* tabel * * tabel *
* * * *
* * * tabel *
* * * *

```

```
* * *****
* *
* *
* *

```

het enige probleem die ik tegenkom is dat de eerste regel van beide minipage's zich niet op dezelfde regel bevinden... ik worstel al een paar uur ermee en kan het antwoord maar niet vinden, hopelijk weten jullie het.

Paul Huygen In het volgende document wel:

```
\documentclass[11pt,a4wide]{artikel3}

\begin{document}
\mbox{
 \begin{minipage}[t]{4cm}
 \begin{tabular}[t]{cc}
 \textbf{links} & \textbf{rechts} \\
 1 & 10 \\
 2 & 20 \\
 \end{tabular}
 \end{minipage} \hfill
 \begin{minipage}[t]{4cm}
 \begin{tabular}[t]{cc}
 \textbf{links} & \textbf{rechts} \\
 1 & 10 \\
 2 & 20 \\
 3 & 30 \\
 4 & 40 \\
 5 & 50 \\
 6 & 60 \\
 \end{tabular}
 \end{minipage}
}
\end{document}
```

Eric Van Steenberghe **Paginanummer**

Hoe kan ik in L^AT_EX met `book.cls` het paginanummer onderdrukken voor een paar pagina's. De eerste pagina's mogen namelijk geen paginanummer tonen.

Edwin Drost `\thispagestyle{empty}` of `\pagestyle{empty}`

Maarten Wisse **Omgekeerde krul onder letters**

Ik ben bezig met het zetten van een zeventiende eeuwse latijnse tekst. Ik wil die zo getrouw mogelijk reproduceren. Daarin staan regelmatig letters met een krul eronder die precies de andere kant uitwijst dan de krul onder de franse c-cedille. Het gaat dan om een afkorting van combinaties als ae en oe. Ik heb pas gezien dat die omgekeerde krul wel in de standaardset van postscript fonts zit. Weet iemand een methode om die krul in L^AT_EX te verwerken?

Jörg Knappen `\usepackage[T1]{fontenc}`
`\k{a}` etc.

*Ramon Hanssen***Doorstrepen en weghalen**

Ik ben een draft van een manuscript aan het verbeteren. Over deze verbeteringen moet ik corresponderen met andere auteurs. Ik gebruik: `\usepackage{ulem}` om tekst door te strepen, met eigen commando `\newcommand{\doorgestreept}[1]{\xout{#1}}` Dat werkt prima. Wanneer de co-auteurs het eens zijn met mijn wijzigingen, wil ik op een makkelijke (en omkeerbare) manier de doorgestreepte text verwijderen uit het manuscript. Het liefst zou ik dus het commando `\doorgestreept` even in m'n preamble opnieuw willen definiëren, zodat de tekst tussen accolades verwijderd wordt na compilatie. Ik denk aan iets zoals

```
% \newcommand{\doorgestreept}[1]{\xout{#1}}
\newcommand{\doorgestreept}[1]{\verwijder{#1}}
```

Kent iemand een commando dat tekst tussen accolades verwijdert (dus niet uit de *.tex file, maar uit de dvi-file)?

Taco Hoekwater

```
\newcommand{\verwijder}[1]{} of direct: \newcommand{\doorgestreept}[1]{}

```

Maarten

```
\makeatletter
\newcommand{\doorgestreept}[1]{\@bsphack\@esphack}
\makeatother
```

werkt wellicht nog iets beter.

*Gert Bartholomeeusen***CV**

Momenteel ben ik mijn cv-tje aan het schrijven. Echter ik weet niet goed hoe is dit op een deftige manier in L^AT_EX gedaan krijg. Ik wil iets in de volgende stijl

```
Gert Bartholomeeusen
curriculum vitae

Contact address: 35 Silver R..
Oxford ...
Uni...
...
Date of birth: May 3, 1974
Place of birth: Hoogstra...

EDUCATION
* DPhil, Civil Engineering, ...
* Master of Engineering, ...
* ...

WORK EXPERIENCE
* ...
* ...
* ...

....
```

Staat er puur toeval ergens iets op het net voor een cv in L^AT_EX? Uiteindelijk krijg ik de dingen wel geprint, maar het lijkt aaneen te hangen met haken en ogen.

Piet van Oostrum

Kijk eens naar `macros/latex209/contrib/resume`

Edwin Drost **Longtable/supertabular + tabularx**

Is er een mogelijkheid om automatisch de breedte van een kolom te bepalen en ook gebruik te maken van het automatisch splitsen van een tabel over twee pagina's? Ofwel kun je in subject genoemde packages combineren?

Piet van Oostrum Packages: `ltablex` of `ltxtable` (de laatste is van David Carlisle himself)

Edwin Drost Na een beetje prutsen heb ik de indruk gekregen dat `ltablex` het handigst werkt, aangezien je bij `ltxtable` de tabel vanuit je $\LaTeX$ file moet exporteren of iets dergelijks. Wellicht heb ik een en ander verkeerd begrepen, een ander kan hier wellicht zijn voordeel mee doen.